

JAARVERSLAG
EIS KENNISCENTRUM INSECTEN
2017

Hoogtepunten 2017

- Eerste Aziatische hoornaar
- Nieuwe veldgids bijen
- Atlasproject lieveheersbeestjes afgerond en wantsen gestart
- Hommelhulp Nederland / Nederland zoemt
- EIS-symposium Insecten voor plantenliefhebbers druk bezocht
- Lancering beeldherkenningsapp ObsIdentify
- Uitbreiding vermiljoenkever en walnootboorvlieg
- Nederlandse Faunistische Mededelingen 48 en 49
- Afronding digitalisering waterkevers
- In de pers: mediterraan draagatje, achteruitgang biomassa insecten, eendagsvliegen, tuinspinnentelling, vermiljoenkever, Aziatische hoornaar, bestuivers, wantsen, lieveheersbeestjes, nieuwe Soortzoekers.

Colofon

publicatie	15 maart 2018
samenstelling	Roy Kleukers
m.m.v.	Ed Colijn, Daan Drukker, Vincent Kalkman, Bram Koese, Martijn Kos, Annemarie Kroon, André van Loon, Jinze Noordijk, Menno Reemer, John Smit, Theo Zeegers.
Foto voorzijde	Kop van werkster van de Aziatische hoornaar <i>Vespa velutina</i> . Deze invasieve exoot werd in 2004 in Frankrijk geïntroduceerd en heeft zich sindsdien sterk naar het noorden uitgebreid. In 2017 werd het eerste nest in Nederland aangetroffen, bij Dreischor in Zeeland. Foto Albert de Wilde.
Foto achterzijde	In 2017 werd het lieveheersbeestjesproject afgesloten met de publicatie van de atlas in Entomologische Berichten. Van linksboven naar rechtsonder: vloeivleklieveheersbeestje <i>Oenopia conglobata</i> , meeldauwlieveheersbeestje <i>Halyzia sedecimguttata</i> , heggenranklieveheersbeestje <i>Henosepilachna argus</i> en citroenlieveheersbeestje <i>Psyllobora vigintiduopunctata</i> . Foto's Roy Kleukers.
Contactgegevens	EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden Postbus 9517 2300 RA Leiden eis@naturalis.nl Facebook.com/EIS.Kenniscentrum.Insecten www.eis-nederland.nl Vondellaan 55, Leiden

INLEIDING

Naast de reguliere werkzaamheden werden voor 2017 de volgende aandachtspunten geformuleerd.

- Waterkeverboek: digitalisering afronden.
- Afronden projecten Leuke vliegen (atlas) en Lieveheersbeestjes.
- Eerste jaar wantsenproject.
- Uitbouwen Soortzoekers.
- Organisatie 1000-soortendag Dwingelderveld.
- Afronden project schietmotten.
- Een of twee nummers Entomologische Tabellen.
- Minstens twee publicaties in een wetenschappelijk tijdschrift.
- Voorbereiden publicatie haften.
- Opzetten hommelpoort en ideevorming monitoring bestuivers.
- Beleid voor posters en zoekkaarten ontwikkelen.
- Doorontwikkelen website Bestuivers.nl.

Jeneverbeskielwants. In 2017 werd met Waarneming.nl het atlasproject wantsen opgestart.

BUREAU

In 2017 waren twaalf personen werkzaam bij stichting EIS, in totaal 8,16 fte.

- Ed Colijn
- Daan Drukker
- Vincent Kalkman
- Roy Kleukers - in dienst Naturalis
- Bram Koese
- Martijn Kos
- Annemarie Kroon
- André van Loon - in dienst Naturalis
- Jinze Noordijk
- Menno Reemer
- John Smit
- Theo Zeegers

Daan Drukker en Theo Zeegers zijn vanaf 1 mei 2017 het bureau komen versterken. In 2017 hadden we vier stagiaires: Marco de Haas (revisie cicaden van de familie Cixiidae), Linda van der Jagt (zandhommel), John Jansen en Bas de Jongh (Buitenland van Rhoo).

BESTUUR

Bart van Tooren (voorzitter)
Matty Berg (secretaris)
Peter van Helsdingen (lid)
Gert van Ee (lid)
Sandrine Ulenberg (penningmeester)

WERKGROEPEN EN WAARNEMERS

- In 2017 waren 67 EIS-werkgroepen actief (zie het overzicht achteraan dit jaarverslag).
- De werkgroepen verzorgden ook in 2017 weer vele excursies, lezingen en publicaties.
- Veel werkgroepcoördinatoren verzorgen de validatie voor het Nederlands Soortenregister, Waarneming.nl en Telmee.nl.
- EIS was betrokken bij de ontwikkeling van de beeldherkenningsapp ObsIdentify. Met deze app kunnen waarnemers een foto maken, door het systeem laten determineren en de gegevens uploaden naar Waarneming.nl. Met de eerste versie kunnen vlinders, wantsen, libellen en lieveheersbeestjes worden herkend. In 2018 wordt dit uitgebreid met andere groepen.

EIS brengt haar kennis ook over aan natuurbeheerders. Hier wordt toelichting gegeven over de waarde van steilranden voor insecten tijdens de Kwaliteitstoetsdag Sallandse Heuvelrug. Foto Jinze Noordijk.

NATURALIS

EIS Kenniscentrum Insecten werkt nauw samen met Naturalis Biodiversity Center.

- Gezamenlijke uitgave Nederlandse Faunistische Mededelingen, Entomologische Tabellen en boekenserie Natuur van Nederland.
- Participatie in het programma Natuur van Nederland.
- Verantwoordelijkheid inhoudelijk beheer van Nederlands Soortenregister.
- Betrokkenheid bij Soortzoekers (digitale determinatiesleutels) en DNA barcoding.
- Hulp bij het beantwoorden van vragen van bezoekers van Naturalis, bijvoorbeeld via het Natuur Informatie Centrum.
- Beschikbaar stellen databestanden voor onderzoekers van Naturalis.
- Presentaties voor het Naturalis-publiek.

Op 21 december nam Erik van Nieuwerkerken afscheid van Naturalis, waar hij werkzaam was als vlinderonderzoeker. Erik was van 1988 tot 1998 hoofd van bureau EIS en stond aan de wieg van diverse belangrijke projecten: Nederlandse Faunistische Mededelingen, boekenserie Natuur van Nederland en het Nederlands Soortenregister.

SAMENWERKING

- EIS werkt binnen SoortenNL nauw samen met de andere soortenorganisaties (RAVON, De Vlinderstichting, Zoogdiervereniging, FLORON, NMV, Tinea, BLWG-KNNV, Anemoon). Belangrijke projecten zijn de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) (georganiseerd door BIJ12), Capacity Building en Signaleringsproject Exoten.
- EIS werkt samen met Waarneming.nl op het gebied van onder meer atlasprojecten (zoals lieveheersbeestjes, sprinkhanen, wantsen) en 1000-soortendagen.
- EIS werkt in het onderzoek aan ongewervelde dieren verder samen met een grote hoeveelheid organisaties. Enkele voorbeelden: Alterra, Ark Natuurontwikkeling, Ecologica, Kennis- en Adviescentrum Dierplagen, Louis Bolk Instituut, Natuurbalans, Natuurmonumenten, Nederlandse Entomologische Vereniging, Staatsbosbeheer en Unie van Bosgroepen.

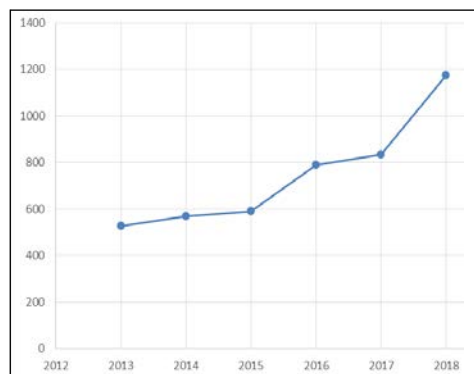
OPBOUW BESTANDEN

In 2017 groeiden de EIS-bestanden met ruim 200.000 records, met name door de sprinkhanen, aculeaten, eendagsvliegen en zweefvliegen. EIS werkt nauw samen met Waarneming.nl bij het opbouwen van databestanden van ongewervelde dieren.

De EIS-gegevens van beleidsrelevante soorten zijn opgenomen in de Nationale Database Flora en Fauna. EIS organiseert de validatie van diverse groepen ongewervelden.

REGULIERE PUBLICATIES

- Van Nederlandse Faunistische Mededelingen werden twee reguliere nummers uitgegeven: nummer 48 (112 p., juli) en 49 (106 p., december). Op 8 januari 2018 had EIS 422 betalende donateurs, ten opzichte van 370 in 2016. NFM wordt gezamenlijk uitgegeven met Naturalis.
- In 2017 verschenen geen delen van Entomologische Tabellen. Nummer 11, over de Nederlandse watermijten, werd voorbereid en verschijnt begin 2018. Daarnaast is verder gewerkt aan delen over onder meer schietmotten, aaskevers, springstaarten, slakkendodende vliegen en eendagsvliegen. ET wordt samen met de Nederlandse Entomologische Vereniging en Naturalis uitgegeven en verschijnt als supplement bij NFM.
- EIS-nieuwsbrief 65 (32 p., juli) en 66 (20 p., december). Oplage 1349.
- De digitale nieuwsbrief Tentakel verscheen in 2017 zes maal. Bereik: 1090.

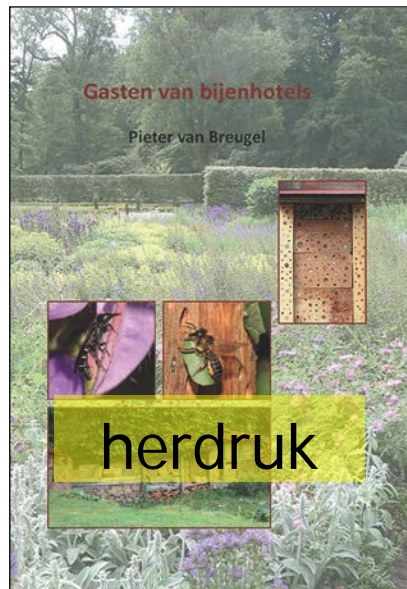

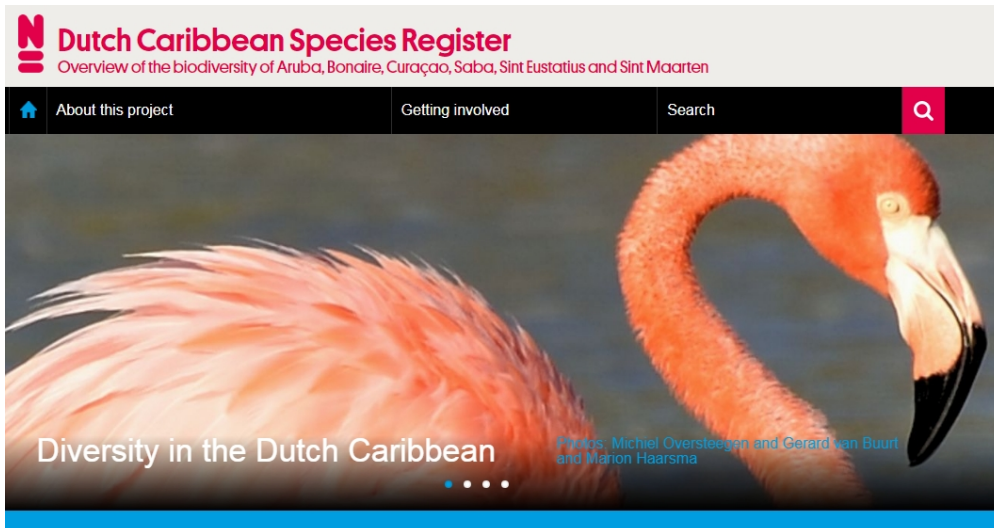
Aantal ontvangers digitale nieuwsbrief Tentakel.

OVERIGE PUBLICATIES

- EIS heeft de vertaling verzorgd van de veldgids bijen, uitgegeven door Uitgeverij Kosmos. We hopen dat deze uitgave de drempel voor waarnemers verlaagd om met bijen aan de slag te gaan.
- In 2017 werden twee nieuwe zoekkaarten gepubliceerd, over sprinkhanen en pissebedden, met prachtige foto's van respectievelijk Paul van Hoof en Theodoor Heijerman. Financiering: Uyttenboogaart-Eliassen Stichting.
- Het populaire boek Gasten van bijenhôtels van Pieter van Breugel was alweer een tijdje uitverkocht. Nu is de tweede druk beschikbaar.
- De verspreidingsatlas lieveheersbeestjes werd in een themanummer van Entomologische Berichten uitgegeven.
- In 2017 werden 17 EIS-rapporten afgerond (zie literatuurlijst).

De opzet van het Nederlands Caraïbisch Soortenregister (Dutchcaribbeanspecies.org) is gebaseerd op het Nederlands Soortenregister.

NEDERLANDS SOORTENREGISTER

- Op 31 december 2017 waren 10.220 soorten van minstens een foto voorzien. In totaal waren 57.989 foto's door specialisten gevalideerde foto's opgenomen.
- De nieuwe soortenlijst Nederlandse Noordzee werd in het soortenregister geïmplementeerd. Deze lijst werd opgesteld door Wageningen Marine Research, Naturalis en GiMaRIS. Het zoekscherm is uitgebreid met zoekkenmerken voor alle mariene soorten in Nederland. Zo is het nu bijvoorbeeld mogelijk een lijst te maken van alle weekdieren van de Waddenzee.
- Op 29 november werd het Nederlands Caraïbisch Soortenregister online gezet. Bij aanvang waren 7500 soorten in de website opgenomen, maar dit aantal zal de komende jaren naar verwachting nog sterk stijgen.
- Het Nederlands Soortenregister fungeert als landelijke standaard voor PESI, NLBIF, NDFF, soortendatabase Ministerie EZ en EOL.

OVERIGE WEBSITES

- Op de EIS-website (EIS-nederland.nl) worden alle publicaties en nieuwtjes over onderzoek aan ongewervelde dieren bijgehouden.
- Bestuivers.nl is hét informatiepunt over bestuivende insecten in Nederland.
- Op Bosmieren.nl wordt informatie gegeven over ecologie, beheer en relaties van deze bijzondere insecten.

BIJEENKOMSTEN

- Het thema van de EIS-dag van 28 januari was Insecten voor plantenliefhebbers. De dag vond plaats in Utrecht en was met ruim 200 deelnemers druk bezocht.
- In 2017 werd geen 1000-soortendag georganiseerd. Er zijn plannen om in 2018 een groot 5000-soortenproject in de Zuid-Hollandse duinen te organiseren.

Het thema van de EIS-dag Insecten voor plantenliefhebbers sloeg aan, gezien de hoge opkomst. Mogelijk heeft ook de centrale locatie (Utrecht) daarbij een rol gespeeld.

EXOTEN

- EIS coördineert de exotenmodule van het Nederlands Soortenregister.
- EIS is partner in het Signaleringsproject Exoten van SoortenNL. Hiervoor wordt jaarlijks informatie bijeengebracht over circa 25 soorten exotische ongewervelde dieren. Voor nieuwsbrief Kijk op Exoten heeft EIS in 2017 bijdragen geleverd over Chinese wolhandkrab, Aziatische boktorren en exotische cicaden. Opdrachtgever NVWA.

OVERIGE PROJECTEN

- In 2017 werd het atlasproject Lieveheersbeestjes afgerond met een special van Entomologische Berichten. Binnen dit project werd samengewerkt met Waarneming.nl. Financiële bijdragen: Prins Bernhard Cultuurfonds, BIJ12 en Zabawas.
- Samen met Waarneming.nl werd gestart met het atlasproject Wantsen. Na het laatste veldjaar in 2018 zal de atlas gepubliceerd worden. Financiële bijdragen: Prins Bernhard Cultuurfonds, BIJ12 en Van der Hucht de Beukelaar Stichting.
- De bottleneck voor het waterkeverboek was het digitaal beschikbaar komen van alle verspreidingsgegevens. EIS en Naturalis hebben de digitalisering eind 2017 afgerond. De komende periode zal gewerkt worden aan het schrijfwerk voor het boek.
- In 2017 werd het project HommelHulp Nederland gestart. Bij dit project wordt aangesloten bij Nederland Zoemt. Financiële bijdragen: stichting Dioraphte, Prins Bernhard Cultuurfonds en Zabawas.
- EIS is partner in het project Dood doet leven van Ark Natuurontwikkeling.
- EIS droeg bij aan diverse educatieve projecten, zoals Nature Today en Jaarrond Tuintelling.
- Diverse groepen zijn toegevoegd aan de Soortzoekers (digitale determinatiesleutels): tuinpissebedden, eendagsvliegen (deel), landmollusken(deel), reptielen en dagvlinders (deel). Financiële bijdragen: BIJ12 (programma Capacity Building).
- EIS verzorgde in 2017 cursussen op het gebied van bijen en zweefvliegen.

In het kader van het project HommelHulp Nederland zal EIS de komende jaren veel aandacht geven aan de bescherming van hommels.

Naturalis Biodiversity Center

soortzoeker

Haften van het laagland

Zoek op naam

1-7 van 7

Filter op kenmerken

Vleugels

Staarten

Achterlijf

patroon

Ephemera danica

Ephemera glaucops

Ephemera vulgata

In 2017 werd de soortzoeker Haften van het laagland gepubliceerd op Determineren.-nederlandsesoorten.nl.

OPDRACHTEN

- Op 17 september werd een werkster van de Aziatische hoornaar in Dreischor gemeld op Waarneming.nl. In opdracht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit heeft EIS de situatie ter plekke onderzocht. Omdat er vele werksters rondvlogen werd duidelijk dat er zich een nest moest bevinden. Het nest werd uiteindelijk opgespoord met behulp van een drone met warmtecamera en na bestrijding opgenomen in de collectie van Naturalis.
- In 2017 werden diverse nieuwe vindplaatsen van de beschermde vermiljoenkever gevonden. De soort is inmiddels wijd verbreid in Limburg en Noord-Brabant en is van vlak bij de grens met Zuid-Holland en Gelderland bekend. Opdrachtgevers: WOT-NEM, provincie Noord-Brabant en Rijksvastgoedbedrijf.
- Een tweejarig onderzoek naar het functioneren van bloemranden langs akkers in de Hoeksche Waard werd afgerond. Hoofdconclusie is dat de bloemranden statistisch significant maar inhoudelijk weinig interessant positief effect hebben op bestuivers. Aanbevolen wordt de samenstelling van het zaadmengsel te heroverwegen en naar bredere randen te streven. Opdrachtgever: Provincie Zuid-Holland.
- EIS doet veel bestuiversprojecten, vooral in de provincies Zuid-Holland (Groene Cirkels), Noord-Brabant en Overijssel. Het werk varieert van korte inventarisaties en provinciale analyses tot advies over bijvriendelijke inrichting van terreinen en monitoring van bestuivers in boomgaarden en akkerranden.

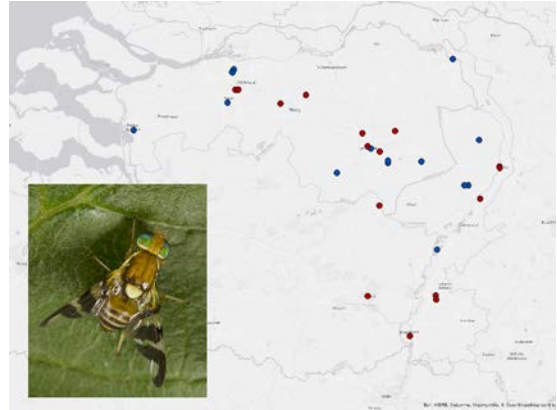

Het nest van de eerste Aziatische hoornaar in Nederland werd opgespoord door een combinatie van inzet van entomologen van EIS en drones met een warmtecamera. Foto Jan Smit.

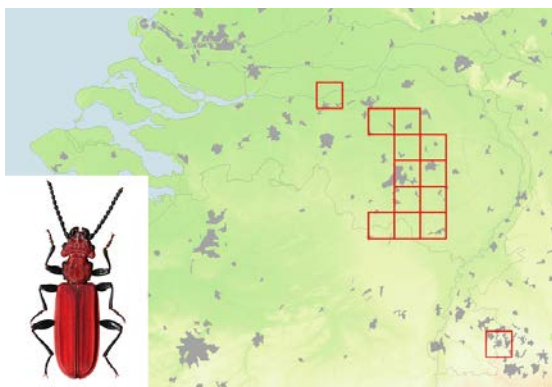
PUBLICITEIT

- In oktober werd een studie gepubliceerd van Duitse en Nederlandse onderzoekers waarin geconcludeerd werd dat in de periode 1990-2015 de biomassa aan insecten met 75 % was afgenomen in Duitse natuurgebieden. Dit werd wereldwijd opgepikt in de media en ook in Nederland leverde dit veel aandacht op voor het belang van insecten. EIS werd door verschillende landelijke kranten en radio gevraagd om toelichting te geven.

- De tuinspinnentelling, georganiseerd in het kader van de Jaarrond Tuintelling, werd goed opgepikt in de media. Het kreeg zelfs aandacht in het Jeugdjournaal en NOS 8-uur journaal. Door deze actie steeg het aantal tuintellers tot boven de 10.000.
- EIS was betrokken bij diverse uitzendingen van Vroege Vogels, zowel op de radio als TV. Enkele voorbeelden: 2 mei (TV, wantsen), 11 juni (radio, wantsen), 9 juli (radio, mierenvluchten), 30 juli (radio, cicaden), 13 augustus (radio, veldgids bijen), 27 augustus (radio, zadelsprinkhaan), 29 augustus (TV, spinnendoders Soesterberg), 14 september (radio, spinnentelling)
- In 2017 stond EIS regelmatig in (landelijke) kranten: schadelijke cicade (De Stem, 8 augustus), exotische mieren (Trouw, 4 november), insectensterfte (Nederlands Dagblad, Algemeen Dagblad, Gelderlander, Limburger), bijen en bessenteelt (Trouw, 15 november), plakvallen (NH dagblad, 14 november).
- Er werden diverse vragen beantwoord voor de rubriek Wat een vraag? in het tijdschrift Roots.
- Er was veel aandacht voor beleidsrelevante soorten, zoals de Aziatische hoornaar, vermiljoenkever en medicinale bloedzuiger. Andere items die aandacht kregen: mediterrane draaigatje, eendagsvliegen, bestuivers, wantsen, lieveheersbeestjes en nieuwe Soortzoekers.
- EIS verzorgde 32 bijdragen aan Nature Today.
- Facebook: in 2017 is het aantal likes gegroeid van 1420 naar 1789.
- Veel van deze items zijn in te zien via EIS-Nederland.nl/in-de-pers.

In het op 15 november bericht op Nature Today werd de opmars van de walnoot-boorvlieg gemeld. De larven van deze fraai gekleurde vlieg tasten walnoten aan.

Na de ontdekking van de vermiljoenkever bij Eindhoven in 2012 leverde gericht zoeken diverse nieuwe vindplaatsen in Limburg en Noord-Brabant op. Ook in 2017 werden weer nieuwe populaties gevonden en het voorkomen in Zuid-Holland en Gelderland lijkt hiermee aannemelijk. Foto's Theodoor Heijerman (links) en Rob Buiter (rechts).

BESCHERMING

- EIS is actief lid van SoortenNL.
- EIS voert jaarlijks verspreidingsonderzoek uit aan beleidsrelevante soorten, in het kader van de (inter-)nationale verplichtingen van Nederland. Dit draagt ook bij aan de bescherming van deze soorten.
- EIS geeft advies op het gebied van bescherming van bijen en andere bestuivers, sprinkhanen, vermiljoenkever, vliegend hert en bosmieren.

FINANCIËN

In 2017 zijn voldoende inkomsten gegenereerd om de kosten van de stichting te dekken. Een uitgebreidere bespreking van de financiën van de stichting wordt door de penningmeester in de jaarrekening gepresenteerd. De jaarrekening is als bijlage bij dit jaarverslag te beschouwen.

CONCLUSIE

De doelstellingen voor 2017 werden grotendeels gehaald. De meeste reguliere bureautaken en opdrachten werden naar tevredenheid afgerond. Enkele voornemens die niet (geheel) gerealiseerd zijn:

- Afronden projecten Leuke vliegen met atlas. Dit is doorgeschoven naar 2018.
- Organiseren 1000-soortendag Dwingelderveld. We hebben een jaar overgeslagen. In 2018 wordt een 5000-soortenjaar georganiseerd in NP Hollandse Duinen.
- Een of twee nummers Entomologische Tabellen. Er is wel hard gewerkt aan de Entomologische Tabel watermijten, maar deze wordt pas in de eerste helft van 2018 gepubliceerd.

De watermijt *Arrenurus mebranator*. De publicatie van de Entomologische Tabel watermijten is verschoven naar 2018. Foto Christophe Brochard.

SELECTIE EIS-PUBLICATIES

[voor een compleet overzicht zie EIS-Nederland.nl]

- Heijerman, Th. & J. Noordijk 2017. *Monochamus*-monitoring 2016 - populatieonderzoek in de Schoorlse Duinen en bij Nuenen. – EIS2017-01, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Noordijk J. 2017. Inventarisatie van Defensierterreinen in Limburg op de vermiljoenkever. – EIS2017-11, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M. 2017. De bijenfauna van Zuid-Holland: trends, prioritaire soorten en belangrijke gebieden. – EIS2017-05, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M. 2017. Bijen en zweefvliegen in de ecologische stadsstructuur van Leiden: nulmeting 2016-2017. – EIS2017-06, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M. 2017. Bijen en zweefvliegen in bermen van de Lithse Polder: nulmeting 2017. – EIS2017-10, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M. 2017. Bijen en zweefvliegen op boerenbedrijven aangesloten bij de Groene Klaver. – EIS2017-12, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M., A. Stip & J.T. Smit 2017. Nulmeting bijen, zweefvliegen en dagvlinders langs de Honey Highway. – EIS2017-14, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. 2017. Handleiding bestuiversmonitoring Maasheggen. – EIS2017-02, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. 2017. Handleiding bestuiversmonitoring Land van Heusden en Altena. – EIS2017-03, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. 2017. Verslag 1000-soortendag Haringvliet. – EIS2017-04, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. & R.H.A. van Grunsven 2017. De bijen en dagvlinders van Overijssel: trends, karakteristieke soorten en belangrijke gebieden. – EIS2017-07, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. 2017. Handleiding bestuiversmonitoring Groningse vogelakkers. – EIS2017-09, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. 2017. Vliegend hert in het Natura2000 gebied Veluwe. Nulmeting ten behoeve van beheerplan. – EIS2017-17, EIS Kenniscentrum Insecten.
- Zeegers, Th. 2017. Effecten van agrarisch natuurbeheer in de Hoeksche Waard op de diversiteit en abundantie van bloembezoekende insecten, in het bijzonder bestuivers. – EIS2017-15, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.

EIS-WERKGROEPEN IN 2017

Kees van Achterberg
Berend Aukema
Aat Barendregt
Matty Berg
Paul Beuk
Kees den Bieman
Ben Brugge
Rykel de Bruyne & Sylvia van Leeuwen
Ed Colijn
Jan Cuppen
Bas Drost
Daan Drukker
Kees Gielis
Ton van Haaren
Antoine van der Heijden (NVL)
Theodoor Heijerman
Peter van Helsdingen
Jeroen Hoffer
Hans Huijbregts
Maurice Jansen
Wim Klein
Roy Kleukers
Bram Koese
Sjaak Koster
Maartje Liefing
André van Loon
Ad Mol
Henk Moller Pillot
Erik van Nieukerken
Hans Nieuwenhuijsen
Jinze Noordijk
Astra Ooms
Theo Peeters
Henk Pijpers
Dirk Platvoet
Marc Pollet
Joop Prijs
Menno Reemer
Weia Reinboud
Jeroen de Rond
Hans Roskam
Liekele Sijstermans
Harry Smit
Jan Smit
John Smit
Martin Soesbergen & Christophe Brochard
Wouter van Steenis
Arjan Stroo
David Tempelman & Koen Lock
Dré Teunissen
Hans Turin
Sandrine Ulenberg
Mark van Veen
Gerard van der Velde
Bernhard van Vondel
Oscar Vorst
Jaap Winkelman
Theo Zeegers
Jan Willem van Zuijlen
Kees Zwakhals

Schildwespen
Wantsen
Slakkendodende vliegen
Bodemfauna
Fruitvliegjes e.a.
Spoorcicaden
Wapenvliegen
Weekdieren
Aaskevers
Lieveheersbeestjes
Ruighaarkevers
Eendagsvliegen
Stofluizen, vedermotten
Aquatische borstelwormen
Libellen
Snuittorren
Spinnen
Pseudoscorpionen
Bromvliegen
Schildluizen, vlinders van schorren
Graafwespen
Sprinkhanen e.a.
Steevliegen, rivierkreeften
Momphidae e.a.
Netvleugeligen
Mieren
Bladwespen
Dansmuggen
Micropterigidae e.a.
Spinnendoders
Hooiwagens
Regenwormen
Procto's
Bladsprietkevers
Vlokreeften
Slankpootvliegen
Echte vliegen
Bijen
Motmuggen
Goudwespen
Plantengallen
Dambordvliegen
Watermijten
Plooivleugelwespen
Waaiertjes, boorvliegen
Zoöplankton
Zweefvliegen
Tekenen, steekmuggen
Kokerjuffers
Boktorren
Loopkevers
Bronswespen
Roofvliegen e.a.
Platwormen e.a.
Watertreders
Kortschildkevers
Bladkevers
Dazen e.a.
Grasvliegen
Sluipwespen

EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden

EIS is het kenniscentrum voor insecten en andere ongewervelden. De basis van de organisatie bestaat uit ruim 60 werkgroepen, die ieder een diergroep bestuderen: van snuitkevers tot dansmuggen en van bijen tot hooiwagens. Samen bezitten zij een unieke expertise op het gebied van de Nederlandse ongewervelde dieren.

De vrijwilligers worden ondersteund door een professioneel bureau van negen personen. Het bureau is gevestigd te Naturalis. Hier worden waarnemingen vastgelegd in databanken en publicaties verzorgd: EIS-Nieuwsbrief, verspreidingsatlassen, Nederlandse Faunistische Mededelingen, Entomologische Tabellen en Natuur van Nederland. EIS is inhoudelijk verantwoordelijk voor het Nederlands Soortenregister.

EIS Kenniscentrum Insecten werkt nauw samen met Naturalis in het kader van het programma Natuur van Nederland. Daarnaast wordt samengewerkt met diverse andere organisaties in het veld van natuurstudie en natuurbescherming, zoals Waarneming.nl bij atlasprojecten. EIS is een van de soortenorganisaties in SoortenNL.

Voor een breed scala aan organisaties worden opdrachten uitgevoerd met betrekking tot beheer, bescherming en faunistiek van ongewervelden.

Wie meer wil weten kan via de volgende wegen contact opnemen:

EIS Kenniscentrum Insecten

Postbus 9517

2300 RA Leiden

071- 7519314

eis@naturalis.nl

www.eis-nederland.nl

www.facebook.com/EIS.Kenniscentrum.Insecten

